

Furulyás Palkó (Benedek Elek népmese)

Hol volt, hol nem volt, az Óperenciás-tengeren is túl, még az üveghegyeken is túl, ahol a kis kurta farkú malac túr, volt egyszer egy szegény özvegyasszony, annak egy fia: Palkó volt a neve. Nagy szegénységben éltek: mikor volt mit egyenek, mikor nem. Nem volt egyebük, csak egy kidőlt-bedőlt falú házuk meg egy kertjük.

Azt mondja egyszer Palkó az anyjának: - Édesanyám, én nem éhezem itthon többet, elmegyek szolgálni, addig haza sem jövök, amíg legalább egy borjút nem szolgálok. A kertünkben majd felnövekedik, s ha az Isten megsegít, lesz legalább egy kicsi gazdaságunk. Elmegy Palkó szolgálatba, odavan egy esztendeig, szolgál egy borjat. Aztán megint elmegy szolgálatba, s megint szolgál egy borjat. A harmadik esztendőben is, a negyedik esztendőben is szolgált egy-egy borjat. Volt már négy borjú, de kicsi volt a kert, kevés széna termett benne, nem volt, amivel tartsák a borjakat. Ő bizony, gondolja, magában, vásárra hajtja a borjakat, s eladja. El is indul a négy borjúval, de amint az úton menne, szembejő vele egy ősz öregember, s mondja neki; - Te legény, van nekem egy szépen szóló furulyám, neked adom, ha egy borjat adsz érte. - Ugyan mit gondol, bátyámuram, csak nem adhatok borjat egy furulyáért. - Csak adjad, ne félj, nem olyan akármilyen furulya ez, mint a többi. Majd meglátod, hogy nagy hasznát veszed még ennek. Isten neki, gondolja magában Palkó, s odaad egy borjat a furulyáért. Azzal továbbmegy. De még egy puskaövényire sem mehetett, megint elejébe kerekedik az az ősz öregember, s mondja neki: - Te legény, adj még egy borjat, s nézd, ezt az egeret neked adom érte. Nagyot kacag Palkó: - Hát hogy adnék én borjat egy egérért, mit gondol bátyámuram? Van otthon egér elég, mindig bosszankodik az édesanyám miattuk. - Jó, jó, de ez nem olyan egér, mint a többi. Addig beszél az öregember, hogy Palkó odaad egy borjat az egérért. Most már két borjúval ment a város felé, de hogy, hogy nem, az égből esett-e le vagy a földből bújt ki, megint csak elejébe állott az ősz öregember, s mondta neki: - Te legény, van nekem egy futóbogaram, ez csak az igazi. Neked adom, ha egy borjat adsz érte. - Nem adom én - mondotta Palkó -, nem bolondultam meg! Elég bolond voltam, hogy két borjat már odaadtam egy furulyáért meg egy egérért. - Mondom neked, hogy adj egy borjat ezért a futóbogárért, mert bizony nagy hasznát veszed. Mit gondolt, mit nem Palkó, odaadta a harmadik borjat is. Ment az egy borjúval, hajtotta nagy búsan a város felé, mindegyre vissza akart fordulni, hogyha találkozhatnék az öregemberrel, mert erősen megbánta a vásárt. Na, nem kellett, hogy visszaforduljon. Mert amint nagy búsan mendegélt, tűnődött magában, csak elejébe kerül az ősz öregember, s mondja neki: - Hallod-e, fiam? Add nekem ezt a borját is, adok neked érte egy zacskót. - Nem adom én - mondotta Palkó -, bár a többit se adtam volna!

Nem tudom, hogy kerülök az anyám szeme elé. - Csak add ide ezt a borjat! Ne búsulj semmit. Nem akármilyen zacskó ez. Tudd meg, hogy ebbe a zacskóba álmom van kötve. Csak mondanod kell neki, hogy hány órát akarsz aludni, s annyit alszol, s ha mást akarsz elaltatni, azt is elaltathatod, csak szólj a zacskónak. Gondolja Palkó: "Ha már így van, minnek menjek egy borjúval a vásárra. Legyen az öregé a negyedik borjú is." Mikor a negyedik borjút is átaladta az öregembernek, azt mondta ez: - No, fiam, most menj haza. Otthon nem lesz maradásod, az édesanyád addig ver, amíg valaki ki nem szabadítja a keze közül. De ha kiszabadulhattál, szaladj, amerre a szemed lát, s kiáltsd vissza az édesanyádnak: - Isten áldja meg, édesanyám, addig vissza nem jövök, amíg király nem lesz belőlem! Hiszen volt otthon nemulass, mikor Palkó hazáért. Kérdezte az anyja: - Eladtad-e a borjúkat, fiam? - El, édesanyám, el. - Hát hol a pénz? - Nem pénzért adtam, édesanyám, hanem ezekért, ni. S elhúzta tarisznyájából a furulyát, az egeret, a futóbogarat s az álmzacskót. Haj, édes istenem, megmérgeződött az özvegyasszony! Kapott egy husángot, ütötte Palkót, ahol találta, s ha által nem szalad a szomszédasszony, s ki nem szabadítja a keze közül, bizony mondom, hogy holtra veri. Szaladott Palkó, amerre a szeme látott, de visszakiáltott az anyjának: - Isten áldja meg, édesanyám! Addig vissza nem jövök, amíg király nem lesz belőlem! Ment, mendegélt Palkó hetedhét ország ellen, az Óperenciás-tengeren túl, az üveghegyen is túl, ahol a kis kurta farkú malac túr, s ért egy nagy városba. Abban a városban lakott a király. Ennek a királynak volt egy gyönyörűséges leánya, de ennek a leánynak nagy betegsége volt. Olyan nagy bánat nehezedett a szívére, hogy senki meg nem tudta nevetetni, s nem jött álmom a szemére sem éjjel, sem nappal. A király éppen akkor hirdette ki az egész országban, hogy annak adja a leányát és egész országát, aki a leányát megneveteti, s olyan orvosságot ad neki, hogy mikor elkövetkezik a rendes ideje, tudjon aludni. Bezzeg jöttek mindenféle hercegek, grófok, bárók, hosszú süveges tótok, válogatott cigánylegények, mind szerencsét próbáltak. De a királykisasszonyt sem megnevetetni, sem elaltatni nem tudták. Megy Palkó is a király udvarába, s jelenti, hogy ő is szerencsét próbál. Csak üljön ki a királykisasszony a palota tornácára, s majd az udvaron mutat valamit. Kiül a királykisasszony a tornácba, kiül a király is, a felesége is, összegyűltek mind az udvarbéliék is, hadd lássák, mit tud ez a szegény legény. Akkor Palkó kivette a tarisznyájából az egeret s a futóbogarat, szépen letette a földre. Aztán fújni kezdte szépen szóló furulyáját, s hát, halljatok csudát, az egér derékon kapta a futóbogarat, s járták a magyar táncot, hogy csak úgy porzott az udvar. De uramisten, akkorát kacagott a királykisasszony, hogy a kacagásától csengett a palota. Kacagott a király is, a felesége is, kacagott az udvar népe is. - No, fiam - mondotta a király -, megkacagtattad a lányomat, most még csak altasd el. Mondotta Palkó: - Csak vigyék be, felséges királyom a királykisasszonyt a szobájába, fektessék le az ágyába, s

majd meglátják, hogy mindjárt elalszik. Mikor a királykisasszonyt lefektették, Palkó bedugta a fejét a tarisznyába, s szólt a zacskónak: - Aludjék a királykisasszony holnap reggel nyolc óráig! Abban a pillanatban bekoppant a királykisasszony szeme, s aludott édesen másnap reggel nyolc óráig.

Aközben felöltöztették Palkót drága szép bíborvörös gúnyába. Papot hívtak, s amint a királykisasszony fölébredett, mindjárt összeeskették, s csaptak lakodalmat. Hét nap s hét éjjel húzták a cigányok, járták a legények s leányok. Lakodalom után Palkó elment az édesanyja után, s hatlovas hintón a palotába hozta. Sóra-fára nem volt többet gondja. Még ma is élnek, ha meg nem haltak.